

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในขณะที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของผู้คน ทุกประเทศต่างก็มุ่งมั่นที่จะแข่งขันกันพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีของตนจนทำให้ละเลยเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ดังคำกล่าวของสมพร เทพสิทธา (2541, หน้า 43) ว่าสังคมมีแต่ความเจริญมั่งคั่งทางวัตถุ แต่ขาดความเจริญมั่งคั่งทางจิตใจ ผู้คนไม่สนใจในเรื่องศาสนาและจิตใจ ปัญหาต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมากมายคุณธรรม จริยธรรมเคยกำกับควบคุมดูแลแนวคิดแนวปฏิบัติของคน แต่ปัจจุบันกลับถูกละเลยหรือลืมนำไปจนถึงขั้นที่ทำให้คนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรม เนื่องจากคิดว่าคุณธรรมไม่ส่งเสริมความเจริญทางด้านวัตถุและการที่วัตถุอยู่เหนือคุณธรรมนี้ สะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของคนในสังคมที่ขาดการยึดถือคุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตจนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ขาดความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต รวมถึงปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ความเจริญทางวัตถุที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนอกจากจะสร้างปัญหาทางจริยธรรมให้กับสังคมแล้วยังมีปัญหาคือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมทั้งนี้เพราะค่านิยมพื้นฐานสำคัญทางจริยธรรมเป็นตัวกำหนดความคิดและการกระทำของบุคคล ดังที่ โสภกา ศิริอุเทน (2548, หน้า 73) กล่าวถึงจริยธรรมและค่านิยมว่าเป็นแนวทางของบุคคลในการตัดสินใจ การกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องควรปฏิบัติ การกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควรปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามจากสภาพการณ์ในสังคมปัจจุบัน ค่านิยมที่เยาวชนให้ความนิยมอยู่ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายเกินสถานภาพของตน การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การขาดความสำรวมด้านกิริยามารยาท การไม่ให้ความเคารพแก่ผู้ใหญ่ ไม่สนใจในเรื่องศาสนา ย่อหย่อนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สิ่งปรากฏเหล่านี้ล้วนแสดงถึงอิทธิพลของค่านิยมที่ผิดๆ ที่ส่งผลถึงการปฏิบัติที่ผิดธรรมเนียมคลองธรรมตามมา วิกฤตในเรื่องของค่านิยมที่สังคมกำลังเผชิญอยู่หากไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขแล้วในที่สุดสิ่งเหล่านี้ก็จะกลายเป็นตัวบ่อนทำลายสังคมของเรา ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันป้องกันและแก้ไข

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนของค่านิยม ต้องเริ่มต้นด้วยการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้เกิดขึ้นในเยาวชนก่อน โดยเน้นเรื่องค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งมีหลายหน่วยงานพยายามจัดทำขึ้น ที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างแพร่หลาย คือ ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ค่านิยมดังกล่าวเน้นการส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของชาติ อันได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความ

รับผิดชอบ การประหยัดและออม การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สำหรับในด้านการศึกษานั้นได้ให้ความสำคัญกับค่านิยมอยู่มาก เห็นได้จากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 13) กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมกับการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้โดยเฉพาะในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2545 ข, หน้า 7) ได้กำหนดเรื่องค่านิยมไว้ในจุดมุ่งหมาย คือเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้จึงเป็นข้อกำหนดให้ทุกสถาบันการศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข, หน้า 14) กล่าวไว้ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 24 ข้อ (4) ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม รวมไปถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมากส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนชาวไทยที่ต้องปรับตนเองให้เป็นที่ไปตามสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะส่งผลให้เยาวชนไทยต้องประสบกับปัญหาต่างๆที่หลากหลาย เช่น ปัญหายาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและที่โรงเรียน ขาดวินัย ไม่เคารพกฎหมาย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญเพราะเยาวชนจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าก็จะแพร่กระจายพฤติกรรมทุจริตไปสู่องค์กรที่อยู่จนลูกหลานเป็นปัญหาความล่มสลายของสังคมในที่สุด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 28) ให้ความสำคัญกับผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งในด้านศีลธรรม จรรยา วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ต้องสอดส่องพฤติกรรมของเยาวชนให้เดินไปในทางที่ถูกต้อง และเมื่อพบปัญหาก็สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษา ดังพระราโชวาทของพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีความว่า อาชีพครูถือว่าสำคัญยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้น จะต้องพัฒนาคนซึ่งได้แก่เยาวชนของชาติเสียก่อนเพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า สมบูรณ์ทุกด้าน จึงสามารถช่วยกันเสริมสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี รายงานถึงการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของนักเรียนโดยภาพรวมว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแล้วพบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรม จริยธรรม และมีความขยันเพิ่มมากขึ้นโดยเกิดจากการร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของ

นักเรียนพบว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้น นักเรียนมีความร่วมมือกันทำงานจนสำเร็จ ส่วนด้านความขยันของนักเรียนครูยังมองว่านักเรียนยังต้องมีความขยันให้มากกว่านี้อาจเป็นเพราะความมุงหวังของครูที่ต้องการให้นักเรียนมีความขยันขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ จึงทำให้ความพึงพอใจด้านนี้ต่ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 (2551ข, หน้า 25)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความสมบูรณ์ทางจิตใจ คือ ครู เพราะจิตใจเป็นบ่อเกิดของพฤติกรรมซึ่งครูต้องพัฒนาจิตใจของเยาวชนให้พร้อมด้วยค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในการปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชนของชาติจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ซึ่งมีนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักในการปฏิบัติงานโดยศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กำหนดค่านิยมพื้นฐานไว้ 5 ประการ เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างค่านิยมทางจิตใจ ได้แก่ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและออม 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา และ 5) ความ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ไปส่งเสริมการปฏิบัติตนของนักเรียนในชีวิตประจำวัน และเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ครอบครัวและโรงเรียนในการฝึกการพัฒนา และสอดส่องดูแลพฤติกรรมในการปฏิบัติตน ของเยาวชน อันจะเป็นประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ ในอนาคตและเพื่อให้มีค่านิยมที่ดีสืบทอดต่อเนื่องจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ดีงามต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 37,376 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 110 คน ครู จำนวน 2,186 คน ผู้ปกครอง จำนวน 17,500 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำนวน 17,580 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี, 2552)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เนื่องจากมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546 หน้า 445) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 396 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables)

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 - 39 ปี
- 3) 40 - 49 ปี
- 4) สูงกว่า 49 ปี

1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา
- 2) ประถมศึกษา
- 3) มัธยมศึกษา
- 4) อนุปริญญา / ปวส.
- 5) ปริญญาตรี
- 6) สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครู
- 3) ผู้ปกครอง
- 4) นักเรียน

2. สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครู**1.5 วิทยฐานะ**

- 1) ไม่มีวิทยฐานะ
- 2) ชำนาญการ
- 3) ชำนาญการพิเศษ

1.6 ประสบการณ์ทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) สูงกว่า 20 ปี

3. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน**1.7 อาชีพ**

- 1) รับราชการ
- 2) เกษตรกรรม
- 3) ค้าขาย
- 4) รับจ้าง

1.8 รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 2) 10,000 – 50,000 บาท
- 3) 50,001 – 100,000 บาท
- 4) สูงกว่า 100,000 บาท

1.9 ภาระหนี้สินที่รับผิดชอบ

- 1) ไม่มีหนี้สิน
- 2) มีหนี้สิน (ไปรตระบุ)
  - 2.1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
  - 2.2) 10,000 – 50,000 บาท
  - 2.3) 50,001 – 100,000 บาท
  - 2.4) สูงกว่า 100,000 บาท

4. สถานภาพของนักเรียน

1.10 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 1) ต่ำกว่า 1.5
- 2) 1.5 – 2.5
- 3) 2.6 – 3.5
- 4) สูงกว่า 3.5

1.11 การพักอาศัยของนักเรียน

- 1) อยู่กับบิดา มารดา
- 2) อยู่กับญาติ

1.12 ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน

- 1) ต่ำกว่า 1 กิโลเมตร
- 2) 1 – 2 กิโลเมตร
- 3) 3 – 5 กิโลเมตร
- 4) 6 – 10 กิโลเมตร
- 5) สูงกว่า 10 กิโลเมตร

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables)

การปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี ใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยแบ่ง แนวทางการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐานไว้ 5 ประการ คือ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและออม 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตนตามคุณธรรมทางศาสนา และ 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้ หมายถึง การสัมผัสอย่างมีความหมายกับสิ่งเร้าต่างๆแล้วผ่านกระบวนการ ตีความหมายจากประสบการณ์เดิมสู่ประสบการณ์ใหม่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้นจากภายในบุคคล

การปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เพื่อความเจริญแห่งตน เป็น การปฏิบัติตามค่านิยมที่จำเป็น ประกอบด้วยค่านิยม 5 ประการ ดังนี้ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และ มีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและออม 3) การมีระเบียบวินัย และ เคารพกฎหมาย 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา และ 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งเป็นแนวคิดของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะสืบทอดการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ หมายถึง การทำงานอย่างขยันขันแข็ง ปกดี สม่ำเสมอ มีความสำคัญและการปฏิบัติหน้าที่ของตนทั้งที่เป็นภารกิจส่วนตัว ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และภารกิจทางสังคม โดยจะต้องกระทำงานบรรลุผลสำเร็จ มีความเชื่อมั่นในความสามารถกระทำการใดๆให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยราบรื่น ไม่เดือนร้อน สามารถหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพมาได้ด้วยความสามารถของตนเองไม่เป็นภาระให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความเต็มใจและเอาใจใส่ การทำงานและติดตามผลงานที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย รู้จักหน้าที่ที่ตนเองต้องกระทำมีอิสระในการตัดสินใจและสามารถระดมทรัพยากรของสังคมมาใช้ตามความคิดและแนวทางของตนเองได้ มีอารมณ์มั่นคง และมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน

2. การประหยัดและออม หมายถึง การใช้จ่ายเงินอย่างรู้ค่า คิดก่อนซื้อ การยับยั้ง ระมัดระวัง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร และพลังงานที่มีอยู่หรือที่หาได้เท่าที่จำเป็น เก็บรักษา ดูแล สะสมและสงวนไว้ซึ่งทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรและพลังงานที่เหลือจากการใช้เท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด รวมไปถึงการเก็บหอมรอมริบ การรู้จักการใช้จ่ายในทางที่ถูกที่ควร รู้จักถนอม สงวน เก็บงำ เพื่อจะได้มีโอกาสเก็บสะสมให้มากยิ่งขึ้น รู้จักการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตัวและสังคม

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติตนตามเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สมาชิกในสังคมร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อความสงบสุขในชีวิต และความมีระเบียบเรียบร้อย

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา คือ การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง สภาพคุณงามความดี และการดำเนินการตามระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิดความชำนาญ ความเมตตา กรุณา ต่อกัน และมีการกระทำที่ดี การประพฤติที่ประกอบด้วยคุณธรรม สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ ประพฤติดี ทำใจให้บริสุทธิ์ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท การมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติในแบบแผนความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดี และหลักธรรมของศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนเอง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม การรักษาความสัตย์ การรู้จักข่มใจตนเอง การรู้จักละวางความชั่ว

5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม้ชีวิต ศาสน์เป็นสถาบันที่บุคคลควรเคารพอย่างสูงสุด เป็นสถาบันที่สอนให้คนเป็นคน สอนให้คนทำความดี มีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารี ไม่เบียดเบียนกัน เป็นการสอนให้คนยึดมั่นในสิ่งที่ดี มีศีลธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข กษัตริย์ หมายถึงแบบแผนการปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข ซึ่งทำให้คนไทยมีกำลังใจและมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ พระมหากษัตริย์ไทย

จึงทรงเป็นมิ่งขวัญและที่เคารพเทิดทูนของคนทั้งชาติ ฉะนั้นคนไทยทุกคนจึงควรรักเคารพ ยกย่องเทิดทูนพระมหากษัตริย์เพื่อความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของประเทศชาติ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจ รักวินัย ซื่อตรงต่อหน้าที่ ช่วยทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อันดีงามของชาติ ให้ความร่วมมือ เผยแพร่ และเทิดทูนเกียรติคุณของชาติรวมถึงมีความรักไทย นิยมไทย โดยสำนึกในความเป็นไทย มีความผูกพัน ห่วงแหม่นมาตุภูมิและมุ่งมั่น ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศ รวมทั้งเกียรติภูมิของชาติ เลื่อมใสศรัทธาในศาสนา จงรักภักดี ในสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งเสียสละเพื่อส่วนรวม เรียนรู้ ได้เข้าใจ ได้สัมผัสและได้เห็นคุณค่า

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

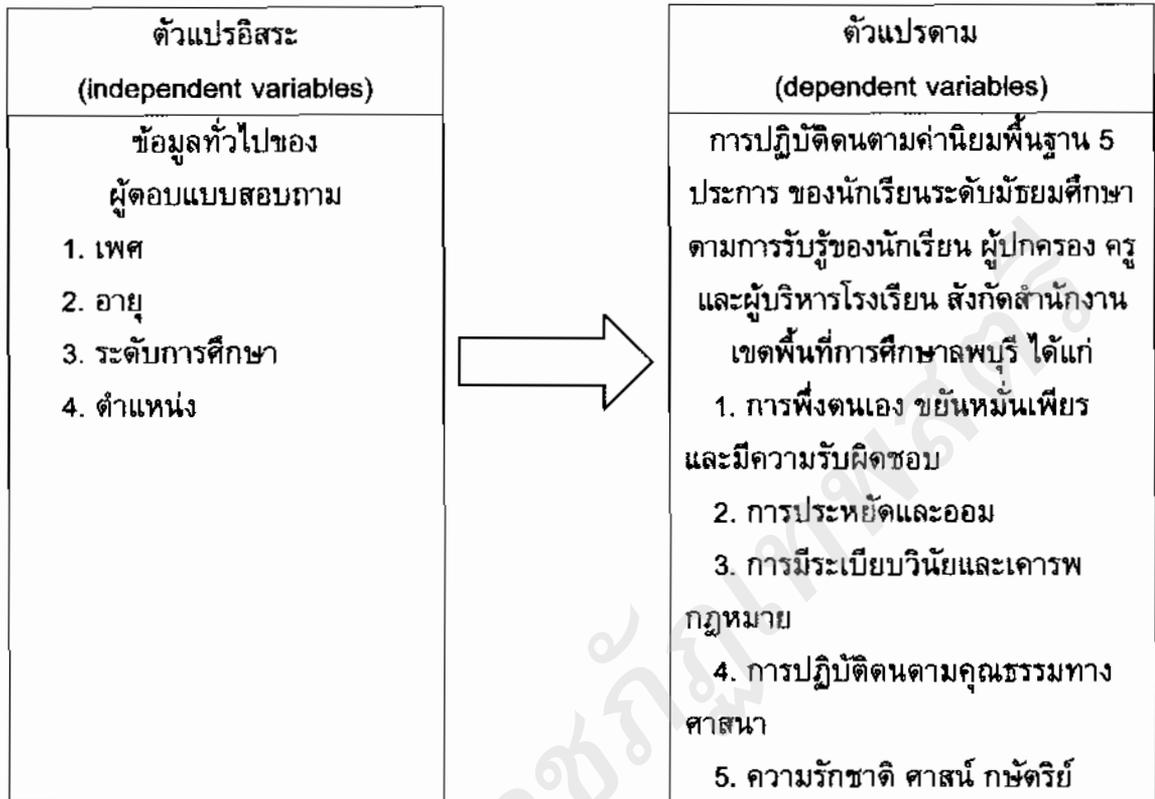
ครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนในสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนซึ่งทำหน้าที่ในการอบรม เลี้ยงดู คุ้มครองนักเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2544 หน้า 12). และนำมาออกเป็นกรอบแนวคิดออกเป็น 5 ประการ ดังแสดงในภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง